הִלְכוֹת מְגִלָּה סִימָן תרפה

תרפה סֵדֶר אַרְבַּע פָּרָשִׁיוֹת. ובו ז׳ סְעִיפִים:

א [*] (א) אראש חֹדֶשׁ אֲדָר הַסָּמוּךְ לְנִיסָן שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת, (ב) קוֹרִין פָּרָשַׁת (ע) שְׁקָלִים בשֶׁהִיא 'כִּי תִשָּׂא' (שמות ל׳ יב) עַד 'וְעָשִׂיתָ כִּיּוֹר נְחשֶׁת' (שם פסוק יח), (ג) גוּמַפְטִיר 'וַיִּכְרֹת יְהוֹיָדָע' (מלכים ב׳ יא יח). ומוֹצִיאִין שְׁלשָׁה סְפָרִים, בָּאֶחָד קוֹרֵא פָּרָשַׁת (ד) הַשָּׁבוּעַ, (ה) וּבַשֵּׁנִי שֶׁל ראש חֹדֶשׁ, וּבַשְּׁלִישִׁי קוֹרֵא מַפְטִיר בְּפָרָשַׁת שְׁקָלִים: **ב** דבְּשַׁבָּת שְׁנִיָּה מוֹצִיאִין שְׁנֵי סְפָרִים, בָּאֶחָד קוֹרֵא פָּרָשַׁת (ו) הַשָּׁבוּעַ, וּבַשֵּׁנִי קוֹרֵא 'זָכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ (ז) עֲמָלֵק' (דברים כה יז), ומַפְטִיר (ח) 'פָּקֹדְתִּי אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה עֲמָלֵק' (שמואל א׳ טו ב): **ג** הבְּשַׁבָּת שְׁלִישִׁית, שֶׁהוּא ט״ו בַּאֲדָר, מַפְסִיקִין. וּבְשַׁבָּת רְבִיעִית שֶׁהִיא כ״ב לַאֲדָר מוֹצִיאִין שְׁנֵי סְפָרִים, בָּאֶחָד קוֹרֵא בְּפָרָשַׁת (ט) הַשָּׁבוּעַ, וּבַשֵּׁנִי קוֹרֵא פָּרָשַׁת (י) פָּרָה, וּמַפְטִיר 'וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים' (יחזקאל ל״ו כה) (יא) (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן קל״ז סָעִיף ה׳): **ד** וּבְשַׁבָּת חֲמִישִׁי שֶׁהוּא כ״ט בַּאֲדָר מוֹצִיאִין שְׁנֵי סְפָרִים, בְּאֶחָד קוֹרֵא פָּרָשַׁת (יב) הַשָּׁבוּעַ, וּבַשֵּׁנִי 'הַחֹדֶשׁ הַזֶּה' (יג) לָכֶם' (שמות י״ב ב), וּמַפְטִיר 'בָּרֹאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ' (יחזקאל מה יח): **ה** חָל ראש חֹדֶשׁ אֲדָר הַסָּמוּךְ לְנִיסָן תּוֹךְ יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, זוְאֵפִלּוּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת, מַקְדִּימִין לִקְרוֹת פָּרָשַׁת שְׁקָלִים בְּשַׁבָּת שֶׁלְּפָנָיו, וּמַפְסִיקִין בַּשְּׁנִיָּה, כְּדֵי שֶׁתְּהֵא פָּרָשַׁת זָכוֹר בְּשַׁבָּת הַסְּמוּכָה לְפוּרִים מִלְּפָנֶיהָ. חוְאִם חָל פּוּרִים בְּעֶרֶב שַׁבָּת, מַקְדִּימִים לִקְרוֹת פָּרָשַׁת זָכוֹר בְּשַׁבָּת שֶׁלְּפָנָיו: **ו** טהַיָּמִים שֶׁרָאוּי לִקְבַּע בָּהֶם ראש חֹדֶשׁ אֲדָר, זבד״ו. וְסִימָן לְשִׁבְּתוֹת הַהַפְסָקָה, זט״ו בי״ו ד״ד ובי״ו, כְּלוֹמַר, כְּשֶׁחָל ראש חֹדֶשׁ

א משנה (כט.) ברייתא מגלה כ״ט (ע״ב). ב כשמואל ותניא כוותיה (שם). ג שם בברייתא (שם). ד שם במשנה (שם ע״א) ובברייתא ל׳ (ע״א). ה שם. ו שם. ז ברב שם. ח שם, וכרב להקדים זכירה לעשייה. ט הרי״ף (י. והרא״ש פ״ד סי׳ י) שם.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [בשו״ע] **ראש חֹדֶשׁ אֲדָר הַסָּמוּךְ כו׳.** וְעַיֵּן כָּל דִּינֵי סֵדֶר קְרִיאַת אַרְבַּע פָּרָשִׁיוֹת וְטַעוּת הַקּוֹרֵיאָה, בְּסִפְרֵי (שַׁעַר) [שַׁעֲרֵי] אֶפְרַיִם שַׁעַר ח׳ (סעיפים פ״צז) שֶׁבַּאֲרַתִּי הַדְּבָרִים עַל

בַּאֵר הֵיטֵב

א (ע) **שְׁקָלִים.** וְאִם שָׁכְחוּ הַצִּבּוּר בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אֲדָר לִקְרוֹת פָּרָשַׁת שְׁקָלִים, צָרִיכִים לַחֲזֹר וּלְהוֹצִיא סֵפֶר תּוֹרָה וְלִקְרוֹת הַפָּרָשָׁה, גִּנַּת וְרָדִים חֵלֶק אוֹרַח חַיִּים

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א (א) **רֹאשׁ חֹדֶשׁ אֲדָר וְכוּ׳.** אֲבָאר בְּקִצּוּר עִנְיַן אַרְבַּע פָּרָשִׁיוֹת. וְהוּא, חַזַ״ל (ע) תִּקְּנוּ לִקְרוֹת אַרְבַּע פָּרָשִׁיוֹת בְּשָׁנָה מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ אֲדָר עַד רֹאשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן, לְזִכָּרוֹן אַרְבָּעָה דְּבָרִים, וְהֵם אֵלּוּ. הָרִאשׁוֹנָה הִיא פָּרָשַׁת שְׁקָלִים לְזִכָּרוֹן מְצִוַת מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל, שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּסִמוּךְ שֶׁהָיוּ מְחֻיָּבִים לִתֵּן לַלִּשְׁכָּה לְקָרְבַּן הַתָּמִיד בְּכָל שָׁנָה. הַשְּׁנִיָּה הִיא פָּרָשַׁת זָכוֹר לִזְכֹּר מַעֲשֵׂה עֲמָלֵק, וְקוֹרִין אוֹתָהּ בְּשַׁבָּת שֶׁלְּפְנֵי פּוּרִים לְסָמְכָהּ לְמַעֲשֵׂה הָמָן שֶׁהָיָה מִזֶּרַע עֲמָלֵק, וּכְדֵי לְהַקְדִּים זְכִירַת מְחִיַּת עֲמָלֵק לַעֲשִׂיָּתָהּ, וּכְדִכְתִיב (אסתר ט כח) 'וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים'. הַשְּׁלִישִׁית הִיא פָּרָשַׁת פָּרָה אֲדֻמָּה, וְהִיא בְּשַׁבָּת שֶׁקֹּדֶם פָּרָשַׁת הַחֹדֶשׁ, שֶׁכֵּן הָיָה שְׁרָפָתָהּ בְּמִדְבָּר סְמוּךְ לְנִיסָן כְּדֵי לְהַזּוֹת בָּהּ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּאֶפֶר הַחַטָּאת מִיָּד אַחַר הֶקֵּמַת הַמִּשְׁכָּן כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ טְהוֹרִים וְיוּכְלוּ לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בִּזְמַנּוֹ, לְכָךְ קוֹרִין פָּרָשָׁה זוֹ לְהִתְפַּלֵּל לָפָנָיו יִתְבָּרַךְ שֶׁגַּם עָלֵינוּ יִזְרֹק מַיִם טְהוֹרִים בִּמְהֵרָה. הָרְבִיעִית פָּרָשַׁת הַחֹדֶשׁ בְּשַׁבָּת הַסָּמוּךְ לְרֹאשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן, כְּדֵי לְקַדֵּשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן דִּכְתִיב בְּתוֹרָה (שמות יב ב) 'הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים', אֲבָל אֵין זֶה עִקַּר הַקִּדּוּשׁ כִּי עִקַּר הַקִּדּוּשׁ הוּא בְּעֵת רְאִיַּת הַלְּבָנָה שֶׁמְּקַדְּשִׁין אוֹתוֹ הַבֵּית דִּין, וְאֵין הַקְּרִיאָה הַזֹּאת אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן: **(ב) קוֹרִין פָּרָשַׁת שְׁקָלִים.** דְּאָמַר קְרָא (ג) 'זֹאת עֹלַת חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה' (במדבר כח יד) וְהַאי 'לְחָדְשֵׁי' יִתְרָא הוּא, אֶלָּא אָמְרָה תּוֹרָה יֵשׁ לְךָ חֹדֶשׁ שֶׁאַתָּה צָרִיךְ לְחַדְּשׁוֹ, בַּהֲבָאַת עוֹלוֹת תְּמִידִין וּמוּסָפִין מִתְּרוּמָה חֲדָשָׁה, וְזֶהוּ נִיסָן, דְּגָמְרִינַן בַּגְּמָרָא (מגילה כט:) בִּגְזֵרָה שָׁוָה שְׁחֹדֶשׁ זֶה הוּא חֹדֶשׁ נִיסָן, וְכֵיוָן דִּבְנִיסָן בָּעֵי לְאַקְרוֹבֵי מִתְּרוּמָה חֲדָשָׁה, לְכָךְ מְקַדְּמִינַן וּמַשְׁמִיעִין עַל הַשְּׁקָלִים בְּאַדָּר הַסָּמוּךְ לוֹ שֶׁיְּבִיאוּ שִׁקְלֵיהֶם בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן, וְאָנוּ מְשַׁלְּמִין פָּרִים שֶׁתַּתִּינוּ בְּקְרִיאַת הַפָּרָשָׁה שֶׁל כִּי תִשָּׂא דִּכְתִיב בָּהּ עִנְיַן הַשְּׁקָלִים. יוֹצֵר יֵשׁ לְשַׁחֲרִית וְגַם לְמוּסָף בְּפָרָשַׁת שְׁקָלִים וּבְפָרָשַׁת הַחֹדֶשׁ, אֲבָל בְּזָכוֹר וּפָרָה לֹא תִקְּנוּ בְּמוּסָף [פְּרִי מְגַדִּים (משו״ז סק״א)]. אִם אֵרַע שֶׁלֹּא קָרְאוּ הַפָּרָשָׁה מֵעִנְיָנוֹ שֶׁל יוֹם (ג) אֵין לָהּ תַּשְׁלוּמִין לְשַׁבָּת הַבָּאָה [שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ח סצ״ה)]. אִם שָׁכְחוּ הַצִּבּוּר לִקְרוֹת פָּרָשַׁת שְׁקָלִים, וְהוּא הַדִּין בִּשְׁאָרֵי הַשְּׁלֹשָׁה פָּרָשִׁיוֹת, אִם כְּבָר אָמַר הַפְטָרָה שֶׁל סֵדֶר הַשָּׁבוּעַ בִּבְרָכוֹתֶיהָ וְנִזְכְּרוּ, צְרִיכִים לַחֲזֹר וּלְהוֹצִיא סֵפֶר תּוֹרָה וְלִקְרוֹת הַפָּרָשָׁה בִּבְרָכָה לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ, וְיֹאמַר אַחַר כָּךְ קַדִּישׁ, וְיַפְטִיר בְּלֹא בְּרָכָה לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ. וְאִם נִזְכְּרוּ אַחַר שֶׁהִתְחִיל לְבָרֵךְ עַל הַפְטָרָה וְאָמַר הַשֵּׁם, יִגְמֹר הַבְּרָכָה וְיֹאמַר קְצָת פְּסוּקִים מֵהַפְטָרַת הַשָּׁבוּעַ [כְּדֵי שֶׁתְּהֵיָה לַבְּרָכָה מָקוֹם לָחוּל] וּבְלֹא בְּרָכָה אַחֲרֶיהָ, וְיוֹצִיאוּ סֵפֶר תּוֹרָה וְיִקְרָא עוֹלֶה אֶחָד מֵעִנְיָנוֹ שֶׁל יוֹם, וְאַחַר

(ג) וְכֵן אִיתָא בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר: **(ד)** כְּגוֹן שֶׁחָשְׁבוּ שֶׁהִיא שָׁנָה פְּשׁוּטָה וְאַחַר כָּךְ נוֹדַע לָהֶם שֶׁהִיא מְעֻבֶּרֶת:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ס) מִגְּמָרָא (מגילה כט.) וּפוֹסְקִים: **(ב)** גְּמָרָא (שם ע״ב):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת מְגִלָּה סִימָן תרפה

בְּשַׁבָּת מַפְסִיקִין בְּט״ו בּוֹ וְסִימָן זט״ו, וּכְשֶׁחָל בְּיוֹם ב׳ מַפְסִיקִין בּוֹ׳ בּוֹ וְסִימָן ב״ו, וּכְשֶׁחָל בְּיוֹם ד׳ מַפְסִיקִין בְּד׳ בּוֹ וְסִימָן ד״ד, וּכְשֶׁחָל בְּיוֹם ו׳ מַפְסִיקִין בְּשִׁתֵּי שַׁבָּתוֹת ב׳ בּוֹ וְי״ו בּוֹ, וְסִימָן ובי״ו: ז יֵשׁ אוֹמְרִים (יד) שֶׁפָּרָשַׁת זָכוֹר (טו) וּפָרָשַׁת פָּרָה אֲדֻמָּה חַיָּבִים לְקָרְאָם (ג) [ב] מִדְּאוֹרַיְתָא, לְפִיכָךְ בְּנֵי הַיִּשּׁוּבִים שֶׁאֵין לָהֶם מְנָיָן, צְרִיכִים לָבֹא (טז) לְמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ מְנָיָן בַּשַּׁבָּתוֹת הַלָּלוּ כְּדֵי לִשְׁמֹעַ פָּרָשִׁיּוֹת אֵלּוּ שֶׁהֵם מִדְּאוֹרַיְתָא. הגה: וְאִם אִי אֶפְשָׁר לָהֶם לָבֹא, (יז) מְכָל מָקוֹם יְזַהֲרוּ לִקְרוֹתָם (יח) בִּנְגִינָתָם וּבְטַעֲמָם (מצא כתוב):

ו תוספות ברכות י״ג (ד״ה בלשון הקדש, דפר״י).

בַּאֵר הֵיטֵב

כְּלָל א׳ סִימָן (ל״ו) [ל״ה], עַיֵּן שָׁם. אִם טָעוּ וְקָרְאוּ הַפָּרָשִׁיּוֹת וְהַמְּגִלָּה בְּרִאשׁוֹן, צָרִיךְ לַחֲזֹר לִקְרוֹתָן בַּשֵּׁנִי, עַיֵּן בַּ״ח (סי׳ תרפח ס״ח): ז (ג) מִדְּאוֹרַיְתָא. בְּשֶׁל״ה (מס׳ מגילה, נר מצוה אות א) הָאֲרִיךְ לְצַדֵּד שֶׁפָּרָשַׁת פָּרָה אֵינָהּ דְּאוֹרַיְתָא, וְכֵן כָּתַב הַבַּ״ח (ס״א), וְכֵן (כָּתַב) [מַשְׁמַע] בְּתְשׁוּבַת מַהֲרִי״ל סִימָן קפ״ב שֶׁלֹּא הִזְכִּיר אֶלָּא פָּרָשַׁת זָכוֹר. וּבְתִרְומַת הַדֶּשֶׁן סִימָן ק״ח כָּתַב וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, בְּאֶשֶׁר״י פֶּרֶק ז׳ דִּבְרָכוֹת (סי׳ כ) כָּתַב דַּעֲשָׂה דְּאוֹרַיְתָא לִקְרוֹת פָּרָשַׁת זָכוֹר בַּעֲשָׂרָה, וּבְתוֹסְפוֹת שַׁנ״ץ (סוטה לג.) כָּתְבוּ דְּאֵין שׁוּם קְרִיאָה דְּאוֹרַיְתָא רַק פָּרָשַׁת זָכוֹר, וּבְתוֹסְפוֹת הַקְּצָרוֹת בִּבְרָכוֹת פֶּרֶק ב׳ (ג. ד״ה בלשון הקדש, דפר״י) פָּרָשׁוּ דְּפָרָשַׁת זָכוֹר וּפָרָשַׁת פָּרָה חַיָּבִים לִקְרוֹתָן מִן הַתּוֹרָה וְכוּ׳, וְאִם כֵּן צָרִיךְ לִדְחֹר יוֹתֵר שֶׁיִּשְׁמְעוּ קְרִיאַת פָּרָשַׁת זָכוֹר בַּעֲשָׂרָה מִמְּקָרָא מְגִלָּה בִּזְמַנָּהּ, אֶלָּא שֶׁהָעוֹלָם לֹא זְהִירִי בְּהָכִי. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (רי״ש הסימן) וְנִרְאֶה לִי לְיַשֵּׁב מִנְהַג הָעוֹלָם דְּאַטּוּ מִי כְּתִיב בַּתּוֹרָה שֶׁיִּקָּרְאוּ דַּוְקָא בְּשַׁבָּת זוֹ, אֶלָּא שֶׁחָכָמִים תִּקְּנוּ בְּשַׁבָּת זוֹ הוֹאִיל וּשְׁכִיחֵי רַבִּים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְסָמוּךְ לְפוּרִים כְּדֵי לִסְמֹךְ מַעֲשֶׂה לְמַעֲשֶׂה הָמָן, וְעַל כֵּן כְּשֶׁשּׁוֹמֵעַ בְּפוּרִים פָּרָשַׁת וַיָּבֹא עֲמָלֵק (שמות יז ח״ט) נִמְחֶה זוֹכֶר מַעֲשֶׂה עֲמָלֵק, וְיָצָא יְדֵי חוֹבָתָהּ. וְכֵן הוּא בְּרֹאשׁ סִימָן ב׳. אֲבָל פָּרָשַׁת פָּרָה לֹא מְצִינוּ שֶׁהוּא מִדְּאוֹרַיְתָא. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב רַשׁ״ל שֶׁאֵין הַקָּטָן עוֹלֶה לְמִנְיַן בְּפָרָשַׁת זָכוֹר וּבְפָרָשַׁת פָּרָה, עַיֵּן שָׁם. וְהַבַּ״ח (שם) כָּתַב דְּבָרִים קְטַן שֶׁיּוֹדֵעַ לְמִי מְבָרְכִין וּבֵין שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לְמִי מְבָרְכִין עוֹלֶה, עַיֵּן שָׁם, וְהַטַּ״ז (סק״ב) כָּתַב דַּוְקָא קָטָן הַיּוֹדֵעַ לְמִי מְבָרְכִין עוֹלֶה, וּבְסִימָן רפ״ב (ס״ד) פָּסַק רַמ״א דְּקָטָן יָכוֹל לִקְרוֹת בְּפָרָשַׁת הַמּוּסָפִין אוֹ בְּאַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת שְׁמּוֹסִיפִין בָּאֲדָר, וְנִרְאֶה דְּיוֹדֵעַ לְמִי מְבָרְכִין קָאָמַר. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּגִנַּת וְרָדִים חֶלֶק אֹרַח חַיִּים כְּלָל א׳ סִימָן (ל״ד) [ל״ר]. כָּתַב מַהֲרִי״ל (הל׳ ארבע פרשיות) בְּכָל אַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת אֵין מַזְכִּירִין נְשָׁמוֹת, וְאוֹמְרִים ׳צִדְקָתְךָ וְצִדְקָתְךָ צֶדֶק׳. דִּרְכֵי מֹשֶׁה (סק״א). יֵשׁ נוֹהֲגִין בְּשָׁנָה מְעֻבֶּרֶת לִקְבֹּעַ תַּעֲנִית בְּכָל יוֹם חֲמִישִׁי מִפָּרָשַׁת שׁוֹבְבֵי״ם תַּ״ת, וְיֵשׁ אוֹמְרִים גַּם פָּרָשַׁת וַיְקַהֵל וּפְקוּדֵי, וְאוֹמְרִים שׁוֹמֵר׳ יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳, וּפְשׁוּט דְּהַשְׁלִיחַ צִבּוּר אוֹמֵר עֲנֵנוּ בְּשַׁחֲרִית וּמִנְחָה. וְכָתַב הָאֲרִ״י זַ״ל בְּפֵרוּשׁ הַתּוֹרָה (שער רוח הקודש תיקון כז), שֶׁיָּמִים אֵלּוּ מְסֻגָּלִים לְתַקֵּן עָוֹן קְרִי יוֹתֵר מִכָּל הַשָּׁנָה לְהַמְתְּעָנִים בָּהֶן, לָכֵן מַתְחִיל מִפָּרָשַׁת שְׁמוֹת שֶׁאָז הִתְחִיל הַשִּׁעְבּוּד שֶׁנִּתְקַן הַקְּרִי דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן וְנִגְמַר בְּפָרָשַׁת ׳כִּי תִקַּנֶּה עֶבֶד עִבְרִי׳ (שמות כא ב), עַיֵּן שָׁם:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

בָּרִיךְ בְּעָזְרַת ה׳ יִתְבָּרֵךְ: ז (ס) מִדְּאוֹרַיְתָא. עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב. וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם שַׁעַר ח׳ (סס״א). וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּאֵר הַיֵּטֵב בְּעִנְיַן תַּעֲנִית שׁוֹבְבִים כו׳, מִנְהַג הַמִּתְעַנִּים בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ, בְּשָׁנָה פְּשׁוּטָה שׁוֹבְבֵי״ם לְבַד, וּבְשָׁנָה מְעֻבֶּרֶת מוֹסִיפִים תְּרוּמָה תְּצָוֶה, וְעַיֵּן בְּאֵלֶּיָה רַבָּה (ס״ק יא) בְּשֵׁם מַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (סק״ג) שֶׁאִם אֵרַע שֶׁרֹאשׁ חֹדֶשׁ אוֹ ט״ו שֶׁבָּטוּ אוֹ פּוּרִים קָטָן חָל בְּיוֹם חֲמִישִׁי, אִם לְלוֹתוֹ וּלְקָרְעוֹ (עַיֵּן שָׁם בְּאֵלֶּיָה רַבָּה שֶׁמְּסִתְפֵּק בְּכַוָּנָתוֹ, אִם רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁמִּחֲמַת לְהִתְעַנּוֹת בּוֹ בְּיוֹם, אוֹ שֶׁמָּא רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁיִּדְחֶה לְמֵאֵרֶת, עַיֵּן שָׁם שֶׁלְּשׁוֹנוֹ נוֹטֶה לוֹמַר שֶׁיִּתְעַנֶּה, אֵין נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דִּידֵיהּ, דְּהָא מַיְיקַרְא לֹא קַבְּלוּהוּ אַדַּעְתָּא דְּהָכִי, וְכֵן נוֹהֲגִים שֶׁאֵין מִתְעַנִּים בָּהֶם, וְכַדּוֹמֶה שֶׁנּוֹהֲגִים לְהָקֵל אַף אִם אֵרַע לוֹ סְעוּדַת מִצְוָה שֶׁהוּא שַׁיָּךְ בָּהּ אוֹ שֶׁהוּא סַנְדָּק, מִקִּלְיִן בּוֹ. וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה שֶׁיֵּשׁ לְהִתְעַנּוֹת בַּפָּרָשָׁה שֶׁאַחֲרֶיהָ לְחַשְׁלוּמִין, כֵּיוָן שֶׁהוּא תַּעֲנִית שֶׁל תְּשׁוּבָה, וּכְמוֹ בְּצוֹם תַּעֲנִית אֶסְתֵּר, וְצָרִיךְ עִיּוּן). וּבְאֵלֶּיָה רַבָּה (שם) כָּתַב שֶׁנִּרְאֶה לוֹ דְּאִם חָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ וְט״ו בְּשַׁבָּט בְּיוֹם חֲמִישִׁי יִתְעַנֶּה בְּמָקוֹמָם לְכַתְּחִלָּה פְּקוּדֵי, וְעַיֵּן בְּפֶרִי מְגַדִּים (א״א ריש הסימן) שֶׁמִּסְתַּפֵּק לְמִנְהָגֵנוּ, בְּשָׁנָה פְּשׁוּטָה שֶׁאֵרַע כֵּן, אִם יִתְעַנֶּה תְּרוּמָה תְּצַוֶּה בְּמָקוֹמָם, אוֹ יֵשׁ לוֹמַר הוֹאִיל וְנִדְחָה יִדָּחֶה, עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה דְּהַנּוֹהֲגִים כְּאֵלֶּיָה רַבָּה בְּשָׁנָה מְעֻבֶּרֶת וְלַקָּהָל פְּקוּדֵי כְּמִנְהָג הַיַּשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁהַבִּיא הַמַּגֵּן אַבְרָהָם, מִכָּל שֶׁכֵּן בִּכְשָׁנָה פְּשׁוּטָה יִתְעַנֶּה תְּרוּמָה תְּצַוֶּה שֶׁנּוֹהֲגִין בּוֹ בְּשָׁנָה מְעֻבֶּרֶת. וְאֶפְשָׁר שֶׁשַּׁעֲמוֹ כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ נוֹהֲגִין שֶׁלֹּא לְהִתְעַנּוֹת בִּפְשׁוּטָה כְּלָל, לָכֵן יֵשׁ לְהָקֵל בּוֹ בִּכְשָׁנָה מְעֻבֶּרֶת, וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי עִקָּר כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בָּזֶה:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וּמַגְבִּיהִין הַשָּׁנִיָּה וְגוֹלְלִין, וּפוֹתְחִין הַשְּׁלִישִׁית וְקוֹרְאִין לְמַפְטִיר בְּפָרָשַׁת הַחֹדֶשׁ [שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שם סצ״א)]: ז (יד) שֶׁפָּרָשַׁת זָכוֹר. דִּכְתִיב זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה׳ וְכוּ׳ (דברים כה יז), וְגַמְרִינַן בְּגֹמֶר (מגילה יח.) דְּהַאי זָכוֹר הַיְנוּ בַּאֲמִירָה מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר דַּוְקָא, [וְלֹא דֵּי בְּמַה שֶׁיִּקְבַּע זֶה בְּלִבּוֹ], וְעַל כֵּן צָרִיךְ הַקּוֹרֵא לְכַוֵּן לְהוֹצִיא כָּל הַשּׁוֹמְעִים, וְגַם הַשּׁוֹמְעִים צְרִיכִין לְכַוֵּן לָצֵאת: (טו) וּפָרָשַׁת פָּרָה אֲדֻמָּה. וְהַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ שֶׁפָּרָשָׁה זוֹ אֵינָהּ מִדְּאוֹרַיְתָא, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן ס׳ סָעִיף קָטָן י׳ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה, דְּאֵפְלוּ בְּמִצְוָה דְּרַבָּנָן גַּם כֵּן צָרִיךְ לְכַוֵּן לָצֵאת יְדֵי הַמִּצְוָה: (טז) לְמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ מְנָיָן וְכוּ׳. הַיְנוּ אֲפִלּוּ יֵשׁ לוֹ סֵפֶר תּוֹרָה בְּבֵיתוֹ אֶלָּא שֶׁאֵין לוֹ מְנָיָן בְּבֵיתוֹ, וַאֲפִלּוּ אִם נֹאמַר דִּמְנָיָן לְפָרָשַׁת זָכוֹר (ה) הוּא מִדְּרַבָּנָן בְּעָלְמָא, עַל כָּל פָּנִים עִקַּר קְרִיאַת זָכוֹר הוּא דְּאוֹרַיְתָא. וְהִנֵּה בְּתִרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי׳ קח) כָּתַב דִּשְׁמִיעַת קְרִיאַת פָּרָשַׁת זָכוֹר בַּעֲשָׂרָה עָדִיף יוֹתֵר מִמִּקְרָא מְגִלָּה בְּצִבּוּר, שֶׁמִּקְרָא מְגִלָּה לְדַעַת רֹב הַפּוֹסְקִים סַגִּי בְּזִמְנוֹ בְּיָחִיד, וְעַל כֵּן אִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְקַיֵּם שְׁנֵיהֶם יִרְאֶה לְקַיֵּם קְרִיאַת פָּרָשַׁת זָכוֹר בְּצִבּוּר, אֲבָל הַמַּגֵּן אַבְרָהָם מְצַדֵּד דְּטוֹב יוֹתֵר שֶׁיָּבוֹא לְמָקוֹם שֶׁקּוֹרִין הַמְּגִלָּה בְּצִבּוּר, וּפָרָשַׁת זָכוֹר יוֹצֵא עַל פִּי הַדְּחָק בְּמַה שֶׁיִּשְׁמַע הַקְּרִיאָה בְּפוּרִים פָּרָשַׁת ׳וַיָּבֹא עֲמָלֵק׳ (ו) דְּבָזֶה נִמְחֶה זוֹכֶר מַעֲשֶׂה עֲמָלֵק וְיוֹצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּיוֹצֵא מִדְּאוֹרַיְתָא, וְהִנֵּה לְמַאי דְּקָיְמָא לַן בְּשַׁבָּת זוֹ, אֶלָּא שֶׁחָכָמִים תִּקְּנוּ בְּשַׁבָּת זוֹ הוֹאִיל וּשְׁכִיחֵי רַבִּים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְהוּא סָמוּךְ לְפוּרִים כְּדֵי לִסְמֹךְ מַעֲשֶׂה לְמַעֲשֶׂה הָמָן, וְעַל כֵּן יוֹצֵא עַל פִּי הַדְּחָק בְּמַה שֶׁקּוֹרִין ׳וַיָּבֹא עֲמָלֵק׳ (שמות יז ח) [מִגֵּן אַבְרָהָם (שם)]. **וְלֹא הָעֲתַקְתִּי כָּל דִּין אַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת לְעִנְיַן אִם יוֹכֹל קָטָן לַעֲלוֹת בָּהֶן, דְּכִבְר מְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן רפ״ב** בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן כ״ג וּבַאוּר הֲלָכָה שָׁם (ד״ה או):

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ז (ס) אַף דְּהַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ריש הסימן) הֵבִיא בְּשֵׁם תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי׳ קח) דְּהָרַא״ש (ברכות פ״ד סי׳ כ) כָּתַב דַּעֲשָׂה דְּאוֹרַיְתָא לִקְרוֹת פָּרָשַׁת זָכוֹר בַּעֲשָׂרָה, אֵינִי יוֹדֵעַ שׁוּם מָקוֹר לָזֶה, וְהַאי דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׁחָרַר עַבְדּוֹ (גיטין לח:) הוּא מִשּׁוּם דְּעִקַּר קְרִיאַת זָכוֹר הוּא מִצְוַת עֲשֵׂה דְּאוֹרַיְתָא, וְרַבָּנָן תִּקְּנוּ לִקְרוֹתָהּ בְּצִבּוּר. וְעִנְיְנֵי בְּרֹא״ש, וְאֵין הָכָרַח לְדִבְרֵי תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן, וְצָרִיךְ עִיּוּן: (ו) דְּאִשּׁוּ מִי כְּתִיב בַּתּוֹרָה שֶׁיִּקָּרְאוּ דַּוְקָא

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah